

Til Valdansvarlig

Referanser:
Dykkar:
Vår: 21/3534 - 21/50803

Saksbehandlar:
Mikkel Bengtsson
mikkel.bengtsson@alver.kommune.no

Dato:
19.07.2021

Info om fellingsløyve, seleksjon i uttaket, CWD (kartlegging og prøvetaking), tannsnitts prosjekt og sett hjort for Austrheim kommune jakt sesong 2021.

Viltforvaltninga i Austrheim kommune ønskjer å ha ei berekraftig hjorteforvaltning som tek omsyn til hjortebestanden sin storleik slik at den er til glede for flest mogeleg, samstundes som skadeomfanget på eng og skog er til å leva med for dei som driv med landbruk. Spesielt på Fosnøy er skadenivå på grasproduksjons areala aukande.

Gjennom Fosnøy-, Lindåsneset- og Bakkøy Viltlags bestandsplan for hjort 2021-2023 vert det teke høgde for desse forholda, ved å vidareføre kommunen sine mål om berekraftig forvaltning. Dette med vekt på høg avskyting av kalv og unge dyr, som gjev grunnlag for høgare snittalder i bestanden, med fleire eldre dyr og høgare produksjonsevne som resultat.

Hovudfokus er å bevare modne produksjons koller i bestanda, men redusere og kvalitetssikra rekrutteringa i bestanda mellom aldersklassene: kalv/ fjorkolle, fjorkolle/ ungvolle og ungvolle/ utvaksen kolle. Den einsarta kjønnsamansettinga i bestanda skal på sikt fordele beitetrykket betre da dei ulike kjønna har ulike beitepreferansar. Ein berekraftig reduksjon oppnåes først når delen av produserande koller intern i bestanda senkast. Samstundes vert det vektlagt eit kontrollert uttak av hanndyr for å heve gjennomsnittsalderen, framrykking av brunst og forbetre kjønnsamansettinga. Uttak av hanndyr i bestandsplanen er av sekundær betydning da dette bere reduserer totalbestanden. Uttaket si samansetning kan ha større betydning enn storleik på uttaket, så eit eventuell fall i fellingsprosent, forårsaket av den nya fordeling i uttaket, er ingen katastrofe så lenge fordeling i uttaket er flytta i retning av hodyr og de mest produktive dyra av begge kjønn bevarast i bestanden etter jakt.

Jegerseleksjon

Administrasjonen presisera viktigeita av at uttaket utførast selektivt avhengig av kroppsstørrelse i de forskjellige kategoriar. Det vert vurdert at ein stor del av uttaket i Austrheim kommune skjer på innmark kor moglegheitene for selektiv avskyting er stor.

Det heva uttaket av kalv vil moglegvis følast kontroversielt, men det er grunnsteinen til ein dyreetisk korrekt reduksjon av produserande hodyr og kvalitetssikring av bestanden frå grunnen. Ved uttak

av dei minste kalvane aukar sannsynligheten for at det er kollekalv som fellast og bestandskvaliteten hevast. Det er dei sterkaste kalvane som er dei tidlegaste fødte og har foreldredyr i optimal kondisjon og høgast alder.

Ein svak kollekalv som seinare kommer inn i produksjons apparatet vil alltid få kalvar av dårleg kvalitet og dermed påverka bestandens kvalitet negativt. Ein svak bukkekalv vil ikkje nå ei høg maksimal vekt seinare i livet vil tape brunstkampar og derfor berre sekundært påverke kvaliteten i bestanden. I ein bestand med skeiv kjønnsamansetning og mangel på modne bukkar vil disse dårlegast anlagde bukkane få negativ betydning i reproduksjonen.

Selektivt uttak av kalv skal auka sannsynligheiten for at dei ho kalvane som overlever jakta har ei kroppsvekt med auka sjanse for drektigheit som fjorkolle. Det selektive uttaket av fjorkollar skal auke tendensen til å ta ut dei fjorkoller som ikkje er blitt bedekt som 1,5 åring.

Det oppfordrast, som utgangspunkt, at følgje fordelinga i bestandsplanen mellom fjorkolle og eldre koller er 50/50 i uttaket. I praksis er det viktigare å skyte selektivt etter kroppsstørrelse, da uttaket dermed fokuserast på «ikkje utvokset» og «dårleg kondisjonerte» produksjonsdyr. Den selektive avskytinga er viktigare enn den reelle fordeling. Hovudfokus er å bevare modna avlskoller i bestanden etter jakt, då dei kjem tidlegare i brunst og fører fram fleire og tyngre kalvar enn yngre koller.

Tannsnitts prosjekt sesong 2021

Ei av hjørnesteinane i forvaltninga av hjort er viten og kunnskapsinnsamling. Som ledd i bestandsplana vert det iverksett eit tannsnitts- og kohort analyse prosjekt sesongen 2021. Dette skal fastlegge bestandens alders- og kjønsmessige samansetning og estimat over bestandsstorleik. Resultantane frå prosjektet skal kalibrerast mot bestandsplanen og brukast i den teoretiske framskriving av alder- og kjønns strukturen i den levande bestand i relasjon til uttaket. Bestandsplanen er ikkje statisk og kan bli endra etter sesong 2021 avhengig av resultatata frå tannsnitts prosjektet/ teljing med drone. Dette vil bli vurdert i fellesskap mellom bestandsplanområdet og kommunen våren 2022.

Mongstad hjortevald er bevist utelat av tannsnitts prosjektet for Austrheim kommune da det vert vurdert at kjønns- og alderssamansetning på Mongstad ikkje er representativt i forhold til den meir «viltlevande» hjort i resten av kommunen.

Det er viktig å fylle ut all informasjon som påkravas på konvolutten om det felle dyret, spesielt med omsyn til vekt.

Det skal innsendes tenner frå dyr eldre en kalv av begge kjønn. Spissbukke innsendes ikkje. Kjeven kan med fordel bli saga av som vist på vedlegg lagt ved, for enkel oppbevaring i frysaen hvis hjortevaldet vil vente med å koke kjevane samla etter jaktseasonen. Det sendes inn de to fremste/ midtarste tenner. Den utfylte tannkonvolutt kan brukast som merke i frysaen.

Etter jaktseasonen innleverast de utfylte konvoluttane med dei avkokte tenna til Alver kommune. Alver kommune, Att: Landbruk, Postboks 4, 5906 Frekhaug innan 15 januar 2022.

Lagt ved fellingsløyve er tannkonvoluttar og en kort beskriving av prosessen ved uttaking av tenner.

Administrasjonen veit at CWD-prøvetaking og tannsnitt prosjekt i same sesong vil auka arbeidsmengda hos jagarane markant. Tannsnittprosjektet er eit enkeltstående tilfelle men det vites ikkje om CWD kartlegginga vil holde på i fleire sesongar.

CWD kartlegging og prøvetaking sesong 2021

Skrantesjuka ble påvist i Norge våren 2016 og den klassiske typen skrantesjuka er påvist hos villrein i villreinområde Nordfjella og Hardangervidda. Atypisk skrantesjuka er påvist hos hjort i Gjemnes kommune. Måla er å kartlegge førekomst og geografisk utbredelse av dei ulike typane skrantesjuka.

Til jaktseasonen 2021 er Austrheim kommune pålagt, på oppdrag frå Mattilsynet og Miljødirektoratet, å ta CWD prøvar av hjort som er 2 år eller eldre, felt under ordinær jakt. Dette grunna kommunens status som heimkommune for sau som beiter på Hardangervidda eller i Nordfjella villreinområde.

Jagarane skal derfor ta ut prøver av hjerne og bakre svelg lymfeknutar (ev. annan lymfeknute på hovud). Dersom jeger eller andre, uavhengig av årsak, ikkje får tatt ut lymfeknutane skal hjerneprøven likevel sendes til Veterinærinstituttet for analyse. Prøvene sendes snarast etter at dyret er skutt til Veterinærinstituttet av jeger. Prøven sendes i de ferdigfrankerte konvoluttar som er sendt med fellingsløyva til vald ansvarleg. I konvoluttane er alt nødvendig prøveutstyr.

Det er viktig at vald ansvarleg vidareformidlar og utleverer prøvetakingsutstyr internt i hjortevaldet. Tal prøvekonvoluttar er tildelt etter tal løyver til hjortevaldet i kategorien vaksne hanndyr og vaksne hodyr.

Når hjortevalda manglar prøvetakingsutstyr i løpet av jaktseasonen kan fleire rekvirerast hos kommunal villtforvaltar. Eventuelt ikkje-anvendte prøvepakker takast vare på av hjortevaldsleiar i tilfelle av kartleggingsprogram sesong 2022.

Hugs at før jeger sender inn prøven må det det felte dyret registrerast med strekkodenummeret frå merkelappen på www.hjorteviltregisteret.no eller i appen Sett og skutt.

Beskriving av kartleggingsprogrammet for skrantesjuka og veiledning til jagarane med omsyn til uttak av prøver, innsending, instruksjonsvideoer, registrering av prøver etc. finnes på:

www.hjortevilt.no/skrantesjuka/kartleggingsprogrammet-for-skrantesjuka/

[veiledningtiljegere2021.pdf \(hjortevilt.no\)](http://www.hjortevilt.no/veiledningtiljegere2021.pdf)

Lagt ved fellingsløyve er en kort beskriving av korleis prøvetakinga gjennomførast.

Sett hjort

Observasjonar i hjortejakta frå jeger er eit viktig bidrag til overvaking og forvaltning av vår lokale hjortestamme. Målretta hjorteforvaltning tek blant anna utgangspunkt i indekstal som eksempelvis kjønnsamansetting, kalveproduksjon, bestandstettleik, slaktevekt frå jegeranes opplysningar på «sett hjort». Administrasjonen oppfordra alle sterkt til å innlevere slaktevekter på all skutt hjort. Innsamling og systematisering av jegerane sine observasjonar og slaktevekter skjer enklast via mobiltelefon på «Min side» på hjorteviltregisteret.no eller via appen «sett og skutt». Observasjonar gjort på jakt dagar der ein ikkje har skutt er like så viktige som dei dagane der man har skutt.

Etter jaktseasonen skal vald leiar «avslutte jakta» i Setthjort etter at valdets elektroniske innrapportering er lagt inn, så administrasjonen vet at valdet er ferdig med innrapportering for årets sesong. Vald leiar bes også kontrollere at kontaktopplysningane er korrekte.

Avslutning

Jakt er det viktigaste bidraget til å forme og utvikle den lokale hjortebestanden, og gjennom uttaket leggst føringar for kjønns- og aldersstrukturen, produktivitet samt vekst i den gjenlevande bestanden. Den nya bestandsplan som vert iverksett til jaktseason 2021 vil moglegvis følast

kontroversielt og omfattande men er nødvendig for å gjev reduksjons- og strukturforbetrande resultat.

Grunneigar og jegerar i Austrheim kommune ynskes «skitt jakt» i sesong 2021 og takkast på forhånd for utføring av det ekstra arbeid som vert påført igjennom CWD kartlegginga og tannsnitt prosjektet.

Vedlegg:

Fellingsløyve 2021.

Konvoluttar til tannsnitt prosjekt.

CWD prøveutstyr

Rettleier, trekking av tenner frå hjortevilt.

Rettleier, kartlegging av skrantesjuka hos hjortevilt.

Med helsing

Alver kommune, Landbruk

Mikkel Bengtsson

Rådgjevar

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.